

zbiranja Italijanov za obrambo in zaustavitve angleške ofenzive ni opazilo.

Istočasno kot na severu, so začele na jugu pohodi v italijansko Libijo čete »svobodne Francije«, katerih vrhovni poveljnik je znani francoski general de Gaulle.

Vojaški pomen zasedbe Sidi Baranija

Sidi Barani so zasedli Italijani pred tremi meseci kot brezpomembno in skoraj opuščeno angleško kolonialno pristanišče. V treh mesecih je bil Sidi Barani spremenjen v močno utrjeno pomorsko in kopno oporišče, ki bi

naj služilo armadi maršala Grazianija kot izhodišče v pohodu na Aleksandrijo in Sueški prekop. Izguba Sidi Baranija z ogromnimi zalogami vojnih potrebščin, ki so bile tamkaj nakopičene, pomeni za italijansko afriško armado hud udarec.

Za naš list!

Živimo v dobi, ko se razvija v svetu orjaška borba med velesilami. Ta tekma in borba se vrši na kopnem, na vodi in v zraku z vsemi vrstami najmodernejšega orožja, ki ga je izumil človeški duh. Spričo te vojne, vršče se med velikimi silami, ne smemo pozabiti neke druge velesile. Ta nima ne tankov, ne topov, ne bombarderjev, ne vojnih brodov. Njeno orožje je duhovno. Ta velesila ni omejena na ozemlje kakšne države ali skupine držav, marveč sega preko mej vseh držav do skrajnih pokrajin zemlje. Ni enovita v notranjosti, marveč je razdeljena na tri tabore: na vojskujoča se tabora držav in na tretjo skupino nevtralnih držav. Ta velesila je tisk.

Tisk je danes najvažnejše obveščevalno sredstvo, ki nese vesti iz domovine in tujine po vseh krajih do zadnjega gorskega naselja. S tem je ustrezno eni najelementarnejših (prvinskih) zahtev razmišljujočega duha. Človek hoče doznati za vse važnejše dogodke, ki se dogajajo v lastni in v drugih državah širine sveta. Poučen hoče biti o vsem do najnovejših dogodkov. Takšna je človeška narava. Že stari Grki so se, ko so se sestali na ulici ali cesti, po običajnem pozdravu vprašali: »Kaj je novejšega?« Njihova radovednost se ni zadovoljila z novicami, marveč je zahtevala tudi najnovejše.

Časnik nam poroča o vsem, kar se dogaja doma in v tujini ter v svetu. Danes je to posebno važno, ker se z nečuvno, prej neznan naglico dogajajo stvari, ki so odločilne važnosti za bodočnost. Ako je že prej vsak kolikaj izobražen človek potreboval časnik, ki ga je obveščeval in poučeval, ne bi danes smela biti nobena družina brez takega lista. Izgovor, da ni denarja, ne drži. Za tednik zmere naročnina vsaka družina. Koliko denarja zavrnejo ljudje za nepotrebne, celo slabe reči, kakor za pijančevanje, za igre, za zabave, za plesit. Korist, ki jo ima od časnika poedinec in vsa družina, je toliko, da se sploh ne da preceniti v denarju.

Če to trdimo, smo si v svesti, da velja to samo za dobre časnike. Slabi listi in slabi časniki povzročajo veliko škodo v duhovnem

in moralnem oziru, ki se sploh ne da preceniti z merilom plačane naročnine. S slabim čtivom se oslabljujejo in uničujejo vera, krepkost in poštenost, torej dobrine, ki se ne dajo nadomestiti, in kojih izguba pomeni za človeka največjo nesrečo za čas in večnost. Veliki slovenski prosvetitelj škof Anton Martin Slomšek, ki je eden izmed največjih in najpožrtvovalnejših prijateljev slovenskega tiska (slovenskih knjig, časnikov in listov), je izjavil tole ostro sodbo: »Najhujše zlo naše dobe je popačeno in zlorabljeno časnikarstvo in njega sad razširjanje zlobnih knjižur in pohujšljivih dnevnikov.«

Ker so slabi listi, dnevniki in tedniki največje zlo, je dolžnost vsakega kristjana, ki mu jo nalaga zapoved ljubezni do sebe in do bližnjega, da izdelkom slabega tiska — ne-krščanskim knjigam, časnikom in listom —

brani vstop v lastno hišo in v hiše drugih. Škof Slomšek veleva, da je treba proti takšnim knjigam in listom nastopati kakor proti kužnim smetam. V njih so zastrupljeni, pogubljeni in smrt noseči bacili. Kateri oče in katera mati bi mogla biti tako brezvestna do lastnih otrok, da bi jim dovolila ali celo predložila hrano, ki je — da se poslužimo Slomškovih besed — z duhovnim strupom pomešana? In kakšno je tisto rodo- in domoljubje, ki z razširjanjem protiverskega in protikrščanskega čtiva ubija med ljudstvom, osobito med mladino vsak idealizem ter uničuje življenjsko silo naroda?!

Rodo- in domoljubni, s pravim krščanskim duhom prešinjeni časniki so prava dobrota za ljudstvo. Seznanjajo ga z vsem, kar je potrebno in koristno, poučujejo ga v krščanskih resnicah kot življenjskih smernicah, vzgajajo

Jaz varujem Vašo kožo!

Rdeča, hrapava in spokana koža dokazuje, da Vaša koža nima dovolj odporne sile, da je torej slaba. Zato je potrebno, da jo krepčate. In sicer z NIVEO. Kajti NIVEA vsebuje »Eucalite« in prodira skozi kožne luknjice globoko v kožo, ji dovaja hrano, jo krepča in ji zvišuje odporno silo. Zato uporabljajte redno NIVEO, da bi Vam ostala koža nežna, mehka in gibčna kljub vlažnemu in hladnemu vremenu!

Ura, ki vedno prehiteva. To velja samo za eno uro, in sicer za uro v mestni hiši v Gerlitzu na Šleskem. Tista ura vedno prehiteva in nikdar ne kaže pravega časa. Gerliška mestna ura namerno prehiteva še danes, ker je to spomin na dogodek iz leta 1453. Nobeni občinski očetje ne morejo vsem občanom ustreči. Če enim ugodno, drugim ni kaj prav. Tako je med občani vedno nekaj nezadovoljstev. Isto je bilo tudi v Gerlitzu. Nezadovoljnejši so leta 1453. sklenili, da bodo pobili vse občinske očete in da bodo odslej v občini tako vladali, kakor je njim prav. Sklenili so pobiti vse občinske očete pri izhodu iz občinske hiše točno opoldne. Neki nezadovoljnejši, ki ni bil tako hudo nezadovoljen,

Glasovi »z drugega sveta«

»Naju ne, pač pa grofove. Pod tistim stavkom je bila letnica iz sedemnajstega stoletja. Tako imajo tiste besede bolj skrivnostni pomen in »tičnik« je imel namen, v članih grofovske družine vzbuditi vero v sodelovanje nadnaravnih moči.«

»To bi bil višek podlosti!« sem ogorčeno odvrnil. Detektiv ni odgovoril. Nekaj časa je molče sedel, zatopljen v razmišljanje. Potem pa je dejal:

»Pokaži mi še enkrat tisto kroniko!«
Podal sem mu knjigo. Nato je stopil k oknu in pozorno primerjal zadnji stavek z ostalim besedilom. Čez čas se je obrnil k meni in me vprašal:

»Je zadnji stavek pristen?«
Nekaj časa sem gledal, nato pa odvrnil:

»Zdi se mi, da je.«
»Da, zdi se, toda vedeti moraš, da se s pomočjo kemičnih sredstev da doseči to, da tudi nova pisava izgleda stara. Jaz skoraj glavo stavim na to, da se je v tem primeru to zgodilo. In če je tako, je vprašanje, kdo je bil pripisal ta stavek? To je morala biti oseba, ki pozna zgodovino grofovske družine.«

Jaz sem ga osuplo pogledal in skoraj s strahom vprašal:

»Ali misliš, da je celo v grofovi družini sami kdo...«

Stavka si nisem upal izgovoriti do konca.

Šnips je skomizgnil in odgovoril:

»Ne moremo vedeti. Zločinci se najdejo v vseh družabnih krogih in v tem primeru vsi znaki kažejo, da imamo opravka z zločincem, ki brez dvoma zavzema visok položaj in je zelo prebrisan.«

Jaz sem se spet podal na delo, Šnips pa je odšel.

4.

Minilo je nekaj dni, ne da bi se zgodilo kaj posebnega ali da bi Šnips odkril kaj važnega.

Bilo je soparnega, oblačnega večera. Šnips in jaz sva v knjižnici delala. Detektiv je pozvonil in naročil slugi, ki je vstopil, naj prinese steklenico penečega vina (šampanjca).

Služabnik je prinesel vino in ga položil na mizo. Pnjegovem odhodu sva sedla k mizi. Šnips je nekaj časa molčal, potem pa je naglo pogledal in si položil kazalec na ustnice, kakor da bi mi hotel ukazati, naj molčim. Sam pa mi je začel razlagati neko jezikovno stvar. Pri tem je s svinčnikom, ki ga je držal v roki, kazal na kovinasto vedro, v katerem se je hladila vinska steklenica. Vedro je bilo svetlo in v njem so se videla vrata, ki so bila za najinim hrbtom. Vrata so bila zagrnjena s težko zaveso.

Jaz sem pozorno pogledal in videl, kako se je

njega in njegovo mladino v krščanskih, človeka vrednih krepostih ter tako najboljše utrjujejo osnovo njegovega narodnega in državnega življenja. Tak list je »Slovenski gospodar«, zvesti spremljevalec slovenskega ljudstva na njegovem težkem življenjskem potu že dolgih 74 let.

Mnogo se je spremenilo v tem času, »Slovenski gospodar« pa je ostal zvest svojemu programu: širiti med ljudstvom pravo izobrazbo, varovati ga pred nevarnostjo okužbe s protiverskimi in protikrščanskimi bacili, po-

speševati njegove gospodarske interese, braniti slovensko zemljo in nedotakljive pravice našega ljudstva do nje, širiti med vsemi sloji, zlasti med mladino, pravo narodno in državljansko vzgojo. Zato naš list zasluži vsestransko podporo slovenskega ljudstva in vseh njegovih stanov. Agitirajmo za širjenje našega lista! Malenkostno zvišanje naročnine, ki je bilo potrebno radi vsesplošnega podraženja, ne sme nobenega odvrniti. Zvestoba starih naročnikov, pridobitev novih bo našemu listu v zaslobo, našemu ljudstvu pa v dobro.

član naših organizacij ne zaveda in jih ne izpolnjuje, je precej naših organizacij — po krivdi članstva — več ali manj zaspanih, saj pri dremajočem članstvu, ki ne da glasu od sebe, tudi vodstvo in odbori nimajo veselja do dela.

Načela in ideje organizacij smo dolžni braniti!

Poleg odziva na vsako vabilo je pa vsak član ene ali druge organizacije ali zadruga tudi vedno dolžan proti vsakomur braniti ugled vodstva organizacije, kjer je včlanjen. Posebno pa ideje in nazore, ki jih vodstvo zastopa. Koliko je članov, ki so prave mevrže. Ne znajo biti moški ter trepečejo pred vsakim, ki si drzne vpričo njih vlatiti organizacijo, kateri pripadajo. Pri napadih večinoma molče, oziroma še pomagajo, namesto da bi branili ugled organizacije in s tem svoj ter ugled vsakega člana. Naj vsak ve, da dotični, ki n. pr. napada, sramoti in omalovažuje kmeta in njegove organizacije, sramoti obenem narod in njegovo kulturo. Zato naj vsak gleda, da bo v vseh takih primerih ravnal tako, kot to zahteva vest in značaj moža, ki hoče nekaj veljati.

Bodimo res pravi člani!

Z željo, da bi se vsak član društev in zadrug zavedal svojih dolžnosti, sem napisal te vrstice. S tem bo vsak pomagal nositi breme vodstvom društev in zadrug, ki je težko in trnjevo. Vsak, ki je vpisan v to ali ono društvo ali zadrugo, naj bo res pravi član, živ kot ogenj v izpolnjevanju svojih dolžnosti do organizacij, katerim pripada. Iz naših društev in zadrug naj izginejo taki člani, ki so kot živi mrljci, in od katerih ni prejeti glasu. Če bodo vsi člani vršili svoje dolžnosti, bodo naše organizacije ugledne in močne, z organizacijami bodo ugledni in močni tudi člani.

Vedno in povsod naj bo geslo članov naših organizacij in zadrug: Ne rušiti — temveč graditi!

Naročnina »Slovenskega gospodarja« v letu 1941.

Celoletna naročnina 38 din, polletna 20 din in četrtletna 11 din. — Vsi celoletni naročniki, ki plačajo v decembru 1940 ali vsaj v januarju 1941 celoletno naročnino ali isto doplačajo, imajo pod dosedanjimi pogoji zavarovan svoj dom v slučaju požara za 1000 din.

T. D.:

Pri društvih in zadrugah naj sodelujejo tudi člani!

Ne obrekuj tega, kar si volil!

Kamor se ozremo, vidimo pri našem združenem in društvenem življenju prav isti pojav. Na občnem zboru se imenuje odbor, izvolitev je navadno soglasna, brez vsakega ugovora. Toda ko gredo člani z občnega zbora, zine vsak na široko ter obira in kritikuje vse od kraja, od predsednika do zadnjega odbornika, kolikor se le da. To obiranje in obrekovanje leti na odbor skozi vse leto do naslednjega občnega zbora, kjer so pa spet vsi tiho...

Slep bi bil, kdor bi tega ne opazil, če se količaj udeležuje društvenega življenja. Tu ni nobene izjeme. Prav v vseh organizacijah nalezimo na isti pojav. Volijo se odbori, pododbori, nadzorstva, pregledniki. Vsak ima pravico predlagati in govoriti, kaj mu je prav in kaj ne. Kdor je na občnem zboru tiho in se strinja z odborom, naj bo tiho tudi med poslovnim letom.

Med letom z odborom sodeluj!

Z odborom se naj vsak član društva ali zadruga med letom strinja vsaj v tem, da bo sodeloval. Naj vsak ve, da breme, ki ga nosi odbor, ni lahko. Nanj lete očitki od vseh strani. Če se kaj podvzame ali predlaga v korist članstva, je kriv tisti, ki je predlog podpisal, to je predsednik in tajnik; če se kaj ne posreči izpeljati, je kriv predsednik in tajnik. Skratka: na odbor lete očitki od strani članstva in ostale javnosti. Toda ugovore in kritiko od drugih bi človek še prenesel. Boli pa kritika — ki največkrat niti ni stvarna — od strani članstva, ki je odbor volilo.

Do vodstva ima vsak član dolžnosti

Vsak član kakršnega koli društva ali zadruga naj ve, da ima do vodstva in odbora tudi svoje dolžnosti. Ako odbor sklene, da se bo v

okviru društva vršilo to in to — n. pr. tečaj, zborovanje, predavanje, poučni izlet itd. — in je članstvu razposlal vabila, je vsak član moralno dolžan, da se odzove. Saj že oliko zahteva, da moraš na vsako pismo odgovoriti, pa četudi ti ga je poslalo društvo, v katerem si vpisan kot član. Prav tako kot odgovarjaš posameznim osebam in svojim dragim, si dolžan odgovoriti na vsako vabilo društva, pri katerem si včlanjen. To je častna dolžnost vsakega člana. Ker se teh dolžnosti skoraj noben

Maršal Graziani, vrhovni poveljnik vseh italijanskih čet v severnoafriški Libiji

zavesa na vratih nekoliko razgrnila, v odprtini pa se je prikazala glava grofa Hermana.

S pogovorom svā brez presledka nadaljevala, ker niso hotela, da bi grof vedel, da sva ga opazila. Ko je šnips končal z razlago, sem mu jaz odgovarjal.

Grof naju je opazoval kakih pet minut, potem pa se je tiho umaknil. Ko sem se prepričal, da je res odšel, sem dejal:

»Grof Herman je vtihotapil kroniko!«

»Iz česa sklepaš?«

»Ali ni jasno? Kak pomen bi drugače imelo zanj prisluskovanje? Prepričati se je hotel o tem, ali sva že našla kroniko in kako mnenje imava o stvari.«

»Mogoče pa je tudi ravno nasprotno.«

»Kaj?«

»Da grof tebe smatra za zločinca, mene pa za so-krivca.«

»Ravno okoliščina, da me je on pri očetu osumil, kakor sem ti bil povedal, me potrjuje v sumnji, da je on krivec in išče žrtev, kateri bi mogel naprtiti svoje zločine.«

»Iz tebe govori ogorčenje nedolžnega, toda zamisli se v položaj. Sam priznavaš, da je nesreča prišla v hišo po tvojem prihodu. Tudi si mi povedal, da je grof Herman zelo ljubil svojo sestro Judito. Oboje govori za to, da je grofova sumnja prista.«

Nič nisem odgovoril, toda zase sem bil prepričan, da

je grof Herman krivec in sem sklenil, da bom budno zasledoval nadaljnji potek dogodkov.

Šnips je spet preštudiral tloris gradu. Vmes si je nekaj zapisoval v svojo beležko. Jaz ga nisem motil.

Tako sva sedela skoraj do polnoči.

»Ali se spominjaš,« se je tovariš nenadoma oglašil, »da sem predvčerajšnjim izrazil začudenje nad tem, da se je ta nenavadni glas po vsem gradu enako močno slišal vključno debelosti sten in oddaljenosti posameznih prostorov?«

Prikimal sem.

»Mislim, da sem našel razlago za ta pojav. To ne bi bilo mogoče, če ne bi bili vsi grajski prostori v nekaki medsebojni zvezi.«

Debelo sem ga pogledal.

»Ali misliš, da je med vsemi prostori v gradu neka zveza?«

»Da. O tem me potrjuje tloris. Sobe grejejo tako zvani ruski kamini (odprte peči). V kaminih so prej kurili z drvami, kar je imelo za posledico veliko porabo sobnega zraka. Zadnja leta je drva izpodrinil premog, ki pa tudi porabi mnogo zraka, razen tega povzroča neprijeten duh. Za odstranitev te neprijetnosti imajo kamini odprtine za zračenje. Odprtine posameznih kaminov so običajno speljane v večjo skupno odprtino.«

Peljal me je h kaminu, ki je bil v knjižnici.

»Tu se lahko prepričaš o moji trditvi. Če potisneš

se je premislil. Ni se mu zdelo prav kar tako pobiti občinske može. Nezadovoljnejev pa tudi ni hotel izdati. Zato si je pomagal z uro. Pori-nil je uro za tri četrt ure naprej. Misleč, da je točno dvanajst, so šli mestni očetje domov že ob četrt na dvanajst in so ostali živi. V spomin na to mestna ura še danes ne kaže pravega časa, ampak je vedno nekoliko naprej.

Grški ministrski predsednik kot pilot. Sedanja predsednik grške vlade Metakass je tudi vnet letalec, saj zelo se za letalstvo zanima. Nekoč pa o teh stvarih ni imel prav dosti pojma, kakor se vidi iz naslednjega dogodka, ali pa je bil tako zelo pozabljiv. Nekoč, ko se ni bil predsednik vlade, general pa že, je obiskal